

PYTANIA i ODPOWIEDZI

Operatorzy w nowym programie Czyste Powietrze

W trosce o naszych beneficjentów

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

24.03.2025 r.

Operatorzy w nowym programie „Czyste Powietrze”

Q & A

Operatorzy w nowym programie „Czyste Powietrze”

- ✓ **1.Pytanie:** Od kiedy beneficjenci będą mogli korzystać z pomocy Operatora?

Odpowiedź:

Od uruchomienia nowego programu Czyste Powietrze, czyli od 31 marca 2025 r.

Operatorzy w nowym programie „Czyste Powietrze”

2.Pytanie: Czy korzystanie z pomocy Operatora jest obowiązkowe?

Odpowiedź:

- W przypadku beneficjentów najwyższego poziomu dofinansowania – tak, a w przypadku poziomu podwyższonego – jest to opcja do wyboru.
- W podwyższonym poziomie dofinansowania nie trzeba korzystać z pomocy Operatora o ile nie wnioskuje się o prefinansowanie.
- W przypadku prefinansowania współpraca z Operatorem jest obowiązkowa a nie opcjonalna.

Operatorzy w nowym programie „Czyste Powietrze”

- 3. **Pytanie:** Czy mogę korzystać z pomocy Operatora z gminy działającego poza moją gminą? Do kogo beneficjent ma się zwrócić jeśli gmina nie jest Operatorem?

Odpowiedź:

Operatorzy gminni działają na rzecz mieszkańców swojej gminy.

Jednak możliwe jest, że gminy będą ze sobą współpracowały. Gmina, działając zgodnie z obowiązującymi przepisami, może współpracować z innymi gminami, realizując zadania opisane w Porozumieniu na ich terenie.

Jeśli dana gmina nie jest Operatorem oraz nie została zawarta współpraca między gminami, rolę Operatora pełni odpowiedni Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Operatorzy w nowym programie „Czyste Powietrze”

- ✓ **4.Pytanie:** Czy ścieżka wnioskowania o dotację przez Operatora będzie oznaczała inne – krótsze terminy rozpatrywania wniosków o dofinansowanie i płatność?

Odpowiedź:

Dla wszystkich beneficjentów programu Czyste Powietrze obowiązują terminy zgodne z regulaminem.

Operatorzy w nowym programie „Czyste Powietrze”

- ✓ **5.Pytanie:** Jaki jest termin naboru dla gmin zainteresowanych rolą Operatora w programie Czyste Powietrze?

Odpowiedź:

Nabór na pełnienie funkcji gminnego operatora trwa od 7 marca 2025 r. do 30 czerwca 2025 r. Na pierwsze zgłoszenia gmin do roli Operatora czekamy do dnia 21.03.2025 r. Podpisywanie pierwszych porozumień operatorskich przewidujemy do 31 marca 2025 r. Kolejne do 30 czerwca 2025 r.

Gminy, które do 21 marca 2025 r. zgłoszą się do pełnienia roli Operatora i zawrą porozumienie z WFOŚiGW na pełnienie funkcji Operatora, mogą liczyć na dodatkowe korzyści.

Operatorzy w nowym programie „Czyste Powietrze”

- ✓ **6.Pytanie:** Czy gmina nadal może prowadzić PKI jeśli nie zgłosiła się do roli Operatora?

Odpowiedź:

Gmina, która nie zgłosi się do roli Operatora, nadal może prowadzić gminny punkt konsultacyjno-informacyjny (PKI), przy czym najwyższy poziom dofinansowania w nowej odsłonie programu Czyste Powietrze oraz prefinansowanie możliwe są tylko przez Operatora.

Operatorzy w nowym programie „Czyste Powietrze”

- 7. **Pytanie:** Jeśli gmina nie planuje i nie prowadzi PKI, to czy może zgłosić się tylko na Operatora?

Odpowiedź:

Tak, choć powinna jednocześnie rozważyć możliwość uruchomienia punktu konsultacyjno-informacyjnego programu Czyste Powietrze, na co może otrzymać dodatkowy budżet.

Operatorzy w nowym programie „Czyste Powietrze”

- ✓ **8.Pytanie:** Czy gmina może zlecić zadania operatorskie innemu podmiotowi?

Odpowiedź:

Gmina, działając zgodnie z obowiązującymi przepisami, może zlecić realizację zadań w zakresie roli operatora lub część tych zadań powierzyć zewnętrznemu wykonawcy. Gmina odpowiada za działania wykonawcy jak za działania własne.

Operatorzy w nowym programie „Czyste Powietrze”

- ✓ **9.Pytanie:** Czy gmina może nawiązać współpracę operatorską z innymi gminami?

Odpowiedź:

Gmina, działając zgodnie z obowiązującymi przepisami, może współpracować z innymi gminami, realizując zadania operatorskie na ich terenie. Za zadania zrealizowane przez Gminę, WFOŚiGW pokryje koszty gminie zgodnie z zapisami w Porozumieniu Operatorskim.

Operatorzy w nowym programie „Czyste Powietrze”

- ✓ **10.Pytanie:** Czy są jakieś obostrzenia dotyczące zatrudniania osób wykonujących zadania operatorskie w gminie? Np. czy wymagany jest określony wymiar etatu i/lub wykształcenie?

Odpowiedź:

Pracownik gminy działający w imieniu Operatora nie musi posiadać wykształcenia inżynierskiego ani kwalifikacji w zakresie audytów. Powinien dobrze znać program Czyste Powietrze oraz posiadać rozwinięte umiejętności komunikacyjne. Nie narzucamy gminom, w jakim wymiarze czasu mają pracować operatorzy.

Operatorzy w nowym programie „Czyste Powietrze”

- ✓ **11.Pytanie:** W jaki sposób gmina będzie rozliczana z danego przedsięwzięcia ?

Odpowiedź:

WFOŚiGW, zgodnie z dotychczasową współpracą z gminą w ramach programu Czyste Powietrze, będzie rozliczał się z gminą za nowe umowy o dofinansowanie i rozliczone wnioski końcowe odbiorcy wsparcia, zgodnie z ustalonym ryczałtem za realizację I i II etapu prac operatora.

Rozliczenie końcowe odbiorcy wsparcia będzie potwierdzone przez gminę stosownym protokołem końcowym, opartym na wizytacji Operatora na zakończenie przedsięwzięcia i odpowiedniej dokumentacji zdjęciowej.

Operatorzy w nowym programie „Czyste Powietrze”

- ✓ **12.Pytanie:** Czy gminy poniosą odpowiedzialność prawną lub finansową w przypadku problemów z realizacją inwestycji?

Odpowiedź:

W nowym programie Czyste Powietrze nadal beneficjent, odpowiada za swoją inwestycję, nie przerzuca tej odpowiedzialności na Operatora. Gmina pełni funkcję doradczą i odpowiada za swój zakres działań.

Jeśli jednak Operator podpisze się pod protokołem z wizytacji końcowej niezgodnie ze stanem faktycznym, co wykaże kontrola, Operator zwróci przyznane mu środki.

Operatorzy w nowym programie „Czyste Powietrze”

- ✓ **13.Pytanie:** Jak Operator ma określić zakres prac do realizacji u danego beneficjenta i oszacować koszty realizacji przedsięwzięcia?

Odpowiedź:

Operator na podstawie wywiadu powinien wstępnie ocenić potrzeby danego budynku oraz zakwalifikować beneficjenta do programu.

Docelowy zakres prac wraz z kosztami określany jest na bazie obowiązkowo sporządzanego audytu energetycznego w ramach programu Czyste Powietrze przez audytora energetycznego z listy MRiT. Operator może na prośbę beneficjenta pomóc w wyborze audytora energetycznego. Na bazie sporządzonego zakresu prac do realizacji przez audytora.

Operatorzy w nowym programie „Czyste Powietrze”

- ✓ **14.Pytanie:** Czy zostanie zmieniony aneks do porozumienia na punkty konsultacyjno – informacyjne (PKI), gdzie wpisane jest, że konsultant pomaga w złożeniu wniosków o dofinansowanie na poziom podstawowy, podwyższony i najwyższy również przy prefinansowaniu (jeżeli dotyczy)?

Odpowiedź: Planuje się przygotowanie stosownej interpretacji w tym zakresie i przekazanie do Gmin przez wfośigw.

WAŻNE: Operator otrzymuje wynagrodzenie w formie ryczałtu za obsługę wniosków z najwyższego poziomu dofinansowania i fakultatywnie z podwyższonego poziomu dofinansowania oraz obligatoryjnie dla wniosków o dofinansowanie z prefinansowaniem. Gminy, które prowadzą PKI - przez PKI nie składają już wniosków odpowiednio z najwyższego poziomu dofinansowania i z prefinansowaniem oraz z podwyższonego poziomu dofinansowania (jeśli dotyczy ich obsługa operatorska), aby zapobiec podwójnemu finansowaniu.

Operatorzy w nowym programie „Czyste Powietrze”

- ✓ **15.Pytanie:** Proszę o rozwinięcie zapisu z porozumienia cyt: „ Dopuszcza się sytuację, w której pomoc Gminy jako Operatora dotyczy przedsięwzięcia począwszy od II etapu określonego w § 2 ust. 1 pkt 1 lit. b, po zawarciu umowy dofinansowania przez odbiorcę wsparcia, jednak pomoc Operatora w takim przypadku musi rozpocząć się przed złożeniem pierwszego wniosku o płatność przez odbiorcę wsparcia do WFOŚiGW. W takim przypadku ryczałt należny Gminie w roli Operatora będzie ustalony w wysokości określonej w ust. 1 lit. b).

Odpowiedź: Dopuszcza się pomoc operatora od II etapu, np. w przypadku, kiedy to beneficjent podwyższonego poziomu dofinansowania (bez prefinansowania) złożył wniosek o dofinansowanie samodzielnie lub z konta grupowego gminy w ramach PKI, a potem gmina włączyła się w system operatorów.

Operatorzy w nowym programie „Czyste Powietrze”

- ✓ **16.Pytanie:** Proszę informację jakie dokumenty poza zdjęciami powinna przechowywać gmina. Do tej pory PKI nie przechowywało żadnych dokumentów.

Odpowiedź: Operator powinien przechowywać dokumenty zgodne z ze swoimi zadaniami, w tym załączniki nr 1 i nr 2 do Porozumienia, listę sprawdzającą z wstępnego wywiadu, dokumentację zdjęciową plus ew. to co gmina uzna, że dodatkowo odzwierciedli działania operatora.

Operatorzy w nowym programie „Czyste Powietrze”

- ✓ **17.Pytanie:** Czy będąc operatorem trzeba nadal prowadzić PKI czy można w ramach działania operatora obsługiwać wszystkich beneficjentów?

Odpowiedź: Punkty konsultacyjno-informacyjne (PKI) mają inną określoną w porozumieniu rolę, niż sami operatorzy. Zadaniem operatorów jest pomoc beneficjentom najwyższego poziomu dofinansowania i podwyższonego (opcja do wyboru) oraz obowiązkowo przy prefinansowaniu. W pozostałych przypadkach beneficjentów pomoc powinna być udzielana przez PKI.

Operatorzy w nowym programie „Czyste Powietrze”

- ✓ **18.Pytanie:** Kto przejmuje rolę operatora jeżeli w trakcie realizacji umowy gmina wypowie umowę, a przedsięwzięcie nie będzie zrealizowane?

Odpowiedź: W takiej sytuacji rolę operatora przejmie wfośigw.

Operatorzy w nowym programie „Czyste Powietrze”

- ✓ **19.Pytanie:** Co rozumie się pod pojęciem "pomoc" w wyborze wykonawców w procesie realizacji umowy?

Odpowiedź: Operator może przedstawić wnioskodawcy oferty i kontakty do działających na danym rynku firm wykonawczych. Na prośbę beneficjenta może pomóc mu w tym wyborze. Ostateczną decyzję o wyborze tego a nie innego wykonawcy/wykonawców podejmuje zawsze sam wnioskodawca.

Operatorzy w nowym programie „Czyste Powietrze”

✓ **20.Pytanie:** W jaki sposób gmina ma weryfikować rzetelność firm?

Odpowiedź: Operator może sprawdzić, czy Wykonawca, z którym Beneficjent chce zawrzeć umowę działa na rynku usług budowlanych, remontowych lub montażowych co najmniej 1 rok albo posiada doświadczenie w realizacji co najmniej piętnastu inwestycji dla Beneficjentów w programie priorytetowym Czyste Powietrze.

Natomiast na etapie realizacji zadania przez firmę, sprawdzić czy zakres prac na danym etapie jest zgodny z umową z wykonawcą i DP AE. Sprawdzić, czy termin na realizację prac wynoszący 120 dni (przy prefinansowaniu) nie zbliża się do końca i czy nie ma konieczności przyspieszenia prac po stronie wykonawcy w celu złożenia wniosku o płatność w terminie, monitoring postępu prac zgodnie z umową i audytem energetycznym. Kontrolować czy stan zaawansowania prac umożliwia zakończenie realizacji przedsięwzięcia zgodne z warunkami programu.

Operatorzy w nowym programie „Czyste Powietrze”

✓ **21.Pytanie:** Czy jest jakieś minimum wniosków, które Gmina musi złożyć w danym okresie ?

Odpowiedź: Nie ma określonego w programie minimum wniosków jakie w danym okresie rozliczeniowym musi złożyć gmina jako operator.

Operatorzy w nowym programie „Czyste Powietrze”

- ✓ **22.Pytanie:** Jakie są konsekwencje dla operatora niedopilnowania wykonanych prac przez wykonawcę?

Odpowiedź: Każda ze Stron ponosi odpowiedzialność za realizację swoich zadań.

Operator nie ponosi odpowiedzialności za brak realizacji prac po stronie wykonawcy. Niemniej nie wywiązanie się z umowy przez firmę wykonawczą skutkuje konsekwencjami dla samej firmy czy beneficjenta, który nie otrzyma dotacji.

Operatorzy w nowym programie „Czyste Powietrze”

- ✓ **23.Pytanie:** Na jakie wsparcie merytoryczne i szkolenie może liczyć pracownik Gminy po podpisaniu porozumienia na operatora?

Odpowiedź:

Zgodnie z zapisami Porozumienia WFOŚiGW zapewnia przeszkolenie Gminy w ramach pełnionej roli Operatora. NFOŚiGW włącza się w działania szkoleniowe i przygotowując potrzebne materiały i informacje dla gminnych operatorów. Dla pierwszych gminnych operatorów zaplanowana została ścisła współpraca w celu wypracowania kolejnych ulepszeń nowego systemu wsparcia dla beneficjentów.

Operatorzy w nowym programie „Czyste Powietrze”

✓ **24.Pytanie:** Czy Gmina dostanie 35 tysięcy czy tylko za złożone wnioski 1700 zł?

Odpowiedź: Kwota 35 tysięcy zł dotyczy porozumień dla gmin, które zawarły porozumienia z WFOSiGW na prowadzenie PKI.

Operatorzy w nowym programie „Czyste Powietrze”

- ✓ **25.Pytanie:** Czy będzie udostępniony wzór listy sprawdzającej zgodnie z którą operator będzie wykonywał swoje czynności (checklista)?

Odpowiedź: Tak, do Porozumienia zostały przygotowane dwa stosowne załączniki:

1. Lista sprawdzająca dla Operatora przed wypłatą zaliczki dla wykonawcy w ramach prefinansowania.
2. Wzór protokołu z wizytacji końcowej Operatora.

Dodatkowo przygotowano listę sprawdzającą dot. wstępnej kwalifikacji potencjalnego odbiorcy wsparcia do obsługi przez operatora.

Operatorzy w nowym programie „Czyste Powietrze”

- ✓ **26.Pytanie:** Czy za wniosek złożony z operatorem na dofinansowanie podstawowe też będzie dofinansowanie dla Gmin?

Odpowiedź: Nie, operatorzy nie będą pomagać przy składaniu wniosków beneficjentom w podstawowym poziomie dofinansowania.

Operatorzy w nowym programie „Czyste Powietrze”

- ✓ **27.Pytanie:** Co w przypadku kiedy przedsięwzięcie nie zostanie wykonane jak należy, to czy winę ponosi Operator? Nie otrzyma wynagrodzenia za całą swoją pracę, ponieważ np. firma zawiedzie?

Odpowiedź: Operator ponosi odpowiedzialność wyłącznie za realizację swoich zadań określonych w § 2 Porozumienia.

Operatorzy w nowym programie „Czyste Powietrze”

- ✓ **28.Pytanie:** Czy koszty audytu energetycznego i świadectwa energetycznego poniesie beneficjent, czy operator?

Odpowiedź: Koszt wykonania audytu energetycznego czy świadectwa charakterystyki energetycznej budynku ponosi tylko sam wnioskodawca/beneficjent programu, koszty te zgodnie z Programem są kwalifikowane. W przypadku rezygnacji przez wnioskodawcę ze złożenia wniosku o dofinansowanie koszt wykonania audytu jest kosztem samego beneficjanta.

Operatorzy w nowym programie „Czyste Powietrze”

- ✓ **29.Pytanie:** Czy będzie opublikowana na stronie NFOŚiGW lub wfośigw lista gmin które zostały operatorami?

Odpowiedź: Tak, planuje się udostępnienie listy gmin jako operatorów na stronach zarówno NFOŚiGW jak i na stronach wfośigw. Lista operatorów będzie sukcesywnie aktualizowana w miarę dołączania do programu nowych gmin jako operatorów.

Operatorzy w nowym programie „Czyste Powietrze”

- ✓ **30.Pytanie:** Ile środków planujecie Państwo przeznaczyć dla Gminy na obsługę czyli na zarządzanie projektem, na promocję itp.

Odpowiedź: Za wsparcie gminnych operatorów wypłacane będzie łącznie **1700 zł** w formie zryczałtowanego dofinansowania, w tym:

- **500 zł** po zawarciu umowy o dofinansowanie przedsięwzięcia realizowanego przez beneficjenta oraz
- **1200 zł** po rozliczeniu wniosku o płatność końcową.

Operatorzy w nowym programie „Czyste Powietrze”

✓ **31.Pytanie:** Czy operatorami na terenie gminy może być dwóch pracowników?

Odpowiedź: Porozumienie gminne nie reguluje tej kwestii. To czy prace operatora będzie wykonywać jedna czy więcej osób jest w samej decyzji gminy. W przypadku dużych gmin, proponuje się , aby role operatora pełniła więcej niż jedna osoba.

Operatorzy w nowym programie „Czyste Powietrze”

- ✓ **32.Pytanie:** Czy firma, która zajmuje się między innymi wykonywaniem audytów energetycznych a poza tym nie wykonuje żadnych prac pod Czyste Powietrze może podpisać z gminą umowę na bycie Operatorem?

Odpowiedź: Decyzję w tej sprawie podejmuje sama gmina. Wybór przez gminę wykonawcy, który będzie realizował zadania operatora, spoczywa na gminie.

Operatorzy w nowym programie „Czyste Powietrze”

- ✓ **33.Pytanie:** Co z płatnością drugiej transzy za wsparcie operatora (tj. 1200 zł) w przypadku jeśli beneficjent umrze przed rozliczeniem przedsięwzięcia?

Odpowiedź: Zakładamy, że w takim przypadku znajdzie się spadkobierca, który dokończy realizację inwestycji.

Operatorzy w nowym programie „Czyste Powietrze”

- ✓ **34.Pytanie:** Czy gmina jeśli podpisze porozumienie na operatora to może przyjmować wnioski w najwyższym i podwyższonym poziomie dla beneficjentów z gmin sąsiednich (czy będzie to uwzględnione finansowo) ?

Odpowiedź: Gmina, działając zgodnie z obowiązującymi przepisami, może współpracować z innymi gminami, realizując zadania operatorskie na ich terenie. Za zadania zrealizowane przez Gminę zgodnie ze zdaniem poprzedzającym, WFOŚiGW pokryje Gminie koszty zgodnie z zapisami Porozumienia operatorskiego.

Operatorzy w nowym programie „Czyste Powietrze”

- ✓ **35.Pytanie:** Jakie kryteria ma stosować operator tworząc listę wykonawców zachowując zasadę konkurencyjności i przejrzystości? Czy będą jakieś wytyczne w tej kwestii?

Odpowiedź: Operator może przedstawić wnioskodawcy oferty i kontakty do działających na danym rynku firm wykonawczych, które spełniają wymogi Programu. Na prośbę beneficjenta może pomóc mu w tym wyborze.

Ostateczną decyzję o wyborze tego a nie innego wykonawcy/wykonawców podejmuje zawsze sam wnioskodawca.

Operatorzy w nowym programie „Czyste Powietrze”

- ✓ **36.Pytanie:** Czy w porozumieniu na operatora jest zapis, iż wynagrodzenie w kwocie 1 700 zł jest przeznaczone dla pracownika który jest operatorem wyznaczonym przez gminę?
Czy zostanie uregulowana kwestia wynagrodzenia pracownika za wykonywaną pracę?

Odpowiedź: Co do zasady, wynagrodzenie za prace operatora jest przekazywane na konto gminy, która zawrze Porozumienie operatorskie z WFOŚiGW. Niemniej w Porozumieniu Operatorskim jest zapis że środki za działania operatorskie, Gmina może przeznaczyć na wynagrodzenia pracowników w ramach zadań Operatora, w tym na dodatki, zgodnie z regulacjami dotyczącymi wynagrodzeń Gminy.

Operatorzy w nowym programie „Czyste Powietrze”

- ✓ **37.Pytanie:** Na czym ma polegać identyfikacja potencjalnych odbiorców wsparcia?
Pracownicy mają jeździć po gminie i szukać takich nieruchomości?
W jaki sposób pracownik ma dotrzeć do mieszkańca potrzebującego wsparcia?

Odpowiedź: Zachęcamy operatorów, aby rozpoznanie potencjalnych odbiorców wsparcia odbywała się w sposób aktywny. Gminy mają swoje wypracowane sposoby działania, współpracując z sołtysami, liderami społecznymi, poprzez organizację spotkań czy odwiedzin indywidualnych w poszczególnych miejscowościach danej gminy, ale również poprzez kontakt z potencjalnym beneficjentem w siedzibie gminy.

Dofinansowane przez Unię Europejską – NextGenerationEU

czystepowietrze.gov.pl

